

Oslávte Európsky deň opery s online premiérou košickej inscenácie Roberto Devereux

Štátne divadlo Košice oslávi tohtoročný Európsky deň opery výnimočne – online premiérou opery *Roberto Devereux* od talianskeho skladateľa Gaetana Donizettiho, v novom naštudovaní košického operného súboru. Od nedele 9. mája si môžu milovníci opery pozrieť záznam inscenácie jedného z vrcholných diel bel canta na stránke Štátneho divadla Košice.

Premiéra opery *Roberto Devereux* mala byť pôvodne v novembri 2020 rozlúčkou svetoznámej slovenskej opernej divy Edity Gruberovej s jej výnimočnou kariérou. Práve ona sa výraznou mierou prispela k renesancii Donizettiho oper. Pandémia koronavírusu zmarila pôvodný zámer, nie však odhodlanie uviesť toto výnimočné dielo na doskách opery Štátneho divadla v Košiciach.

Roberto Devereux je treťou operou skladateľa, inšpirovanou tudorovským obdobím anglických dejín a fenoménom anglickej kráľovskej rodiny. Vykresľuje dramatický príbeh lásky kráľovnej Alžbety I. k Robertovi Devereuxovi a sokyne Sáry, vojvodkyne z Nottinghamu. *„Jedna z najsilnejších predstaviteľiek Donizettiho sopránových postáv pani Gruberová vníma toto dielo ako drámu milujúcej ženy poznačenej zradou. Čo je horšie, ako podvedená žena. A keď má podvedená žena moc a vie rozhodovať o živote a smrti, tak je to naozaj dráma. Túžba po pomste a boj s vlastným svedomím, ktoré ju napokon doženie k smrti - to sú atribúty strhujúcej drámy, ktorú sme sa pokúsili zinscenovať,“* hovorí riaditeľ opery Roland Khern Tóth.

Hoci ide o historický námet, doba, ktorú žijeme, prináša isté paralely. *„Dej opery zachytáva koniec vlády Alžbety, zlatého alžbetínskeho veku, ktorý prináša ľuďom pocity konca epochy, pocity apokalypsy. Myslím si, že podobné pocity prežíva ľudstvo aj dnes. Akoby sa niečo končilo a nevieme, čo bude nasledovať,“* hovorí na margo diela režisér a zároveň riaditeľ Činohry ŠDKE Anton Korenci.

Autorom hudobného naštudovania Donizettiho opery s košickým ansámbľom je Peter Valentovič, ktorý práve v súvislosti s týmto dielom často spolupracoval s Editou Gruberovou. *„Túto operu preslávila Edita Gruberová, ktorá ju spievala po celom svete. Práve kvôli náročnosti všetkých sólistických partov, nielen sopránového, ale aj mezzosopránového a barytónového, sa nehráva často. Orchester má skôr sprievodnú funkciu. Je to opera, ktorá je mimoriadne náročná najmä pre spevákov. A čo sa týka orchestra, Donizetti úžasne využíva farebné kombinácie hudobných nástrojov. Verím, že výsledkom bude nové krásne dielo,“* hovorí Peter Valentovič.

Obsadenie, v ktorom sa stretli domáci sólisti, ale aj známe mená svetového a slovenského operného sveta, sľubuje skvelý hudobný a divadelný zážitok. Titulnú postavu Alžbety stvárňuje vychádzajúca hviezda slovenskej opery Eva Bodorová. *„Postava kráľovnej Alžbety je pre mňa novou a obrovskou výzvou. Navyše, je pre mňa ctou, že môžem túto postavu v Košiciach spievať namiesto pani Edity Gruberovej. Je to naša a svetová operná ikona a úžasná dáma,“* hovorí Eva Bodorová, podľa ktorej je náročnosť partu vygradovaná od prvých tónov, keďže od začiatku do konca je v ňom veľa koloratúry. *„Moja postava má akoby dve polohy. Je to kráľovná, ale je to aj žena. A emočné výlevy oboch týchto Alžbetiných ,tvárí‘ pociťujem naraz. Donizettiho hudba mi dovoľuje ukázať vnútro - srdečné, láskavé, a predsa smutné. Emócie sa jednoducho prelínajú cez Donizettiho melódie,“* hovorí charizmatická Eva Bodorová.

V postave vojvodkyne z Nottinghamu Sáry sa diváci môžu tešiť na svetoznámu ruskú mezzosopranistku Elenu Maximovu, ktorej mezzosoprán dobyl aj najslávnejšie operné domy od

Covent Garden v Londýne po La Scalu v Miláne. V Košiciach sa predstaví po prvý raz. „Pred rokom som mala kontrakt na rolu Sary v opere v austrálskom Sydney, ale, žiaľ, prišiel covid a divadlá sa zatvorili. Takže v Košiciach mám v tejto postave premiéru. Ide o bel canto a každé bel canto je náročné, veď záverečná ária patrí k najnáročnejším belcantovým áriám vôbec. Najmä pre tých, ktorí nemajú techniku. Tí, ktorí ju majú, môžu prežiť,“ vraví s úsmevom Elena Maximova.

Roberto Devereux prilákal na javisko Štátneho divadla v Košiciach po prvý raz aj tenoristu Davida Astorgu, žijúceho v Španielsku. Rodák z Kostariky študoval spev okrem iného aj tri roky v Akadémii Placida Dominga v Palau de les Arts Reina Sofia vo Valencii. „Spievať Roberta Devereux je veľmi náročné, zároveň však obohacujúce. Tu v Košiciach ho spievam prvý raz, hoci už vlani som dostal ponuku na túto rolu v Teatro Massima v Palerme, kvôli pandémie však produkciu preložili na budúci rok,“ hovorí Astorga.

Z domácich sólistov sa predstaví Marián Lukáč v postave Vojvodu z Nottinghamu. „Rád spievam Donizettiho opery, škoda len, že sa nehrávajú častejšie. Postava vojvodu z Nottinghamu je blízka môjmu srdcu aj naturelu. V postave zroneného, smutného a podvedeného manžela môžem naplno prejaviť svoje emócie,“ priznáva Marián Lukáč.

Oslavy Európskeho dňa opery iniciovala v roku 2007 organizácia Opera Europe so sídlom v Bruseli. Zastrešuje profesionálne operné spoločnosti a operné festivaly v Európe. Cieľom tohto dňa je podpora vzniku nových a posilnenie existujúcich vzťahov s divákmi. Rôzne podujatia, prehliadky a programy pre operných priaznivcov v tento deň pripravujú mnohé európske operné domy, v roku 2021 sa mnohé z nich presúvajú kvôli pandémie do online priestoru.

Záznam novej opernej inscenácie vychádza zo skúšok, ktoré súbor ukončil v polovici decembra. „Je to verzia predstavenia, ktoré uvidia aj diváci pri septembrovej premiére naživo v divadle. V rámci záznamu sme sa prostredníctvom kamery pokúsili zaujímavo priblížiť túto operu aj z iného pohľadu, pre divákov v online priestore,“ dodáva riaditeľ košickej opery Roland Khern Tóth.